

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2020-610-E.120/1051/1722
Konu : Yazılı soru önergesi

26/06/2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 20/01/2020 tarihli ve 43452547-120.07-E. 601285 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/23462 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdulhamit GÜL
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2020-610-E.120/1883/2924
Konu : Yazılı soru önergesi

21.06/2020

Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU
Kocaeli Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/23462 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Birleşmiş Milletler Cezaevi Kuralları ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza İnfaz Alanındaki Tavsiye Kararlarında belirtilmiş olan minimum ceza infaz kurumu standartları dikkate alınarak, 2000 yılından itibaren ceza infaz sistemimizde reform niteliğinde çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda özellikle ceza infaz kurumlarımızın fizikî yapısı ve hükümlü rehabilitasyonu alanında çağdaş standartlar yakalanmıştır. Bu çerçevede, ceza infaz kurumlarında meydana gelen kalabalıklaşma sorununu çözmek ve modern ceza infaz kurumlarının sayısını artırmak üzere, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler Minimum Cezaevi Standartlarına uygun yeni ve modern infaz ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte kurumların inşa edilerek hizmete açılması; çağdaş infaz rejimine uygun olmayan, fiziki olarak ekonomik ömrünü dolduran ve yeterli eğitim ve iyileştirme çalışmalarına elverişli durumda bulunmayan kurumların da kapatılması öngörülmüştür.

B) Ülkemiz ceza infaz kurumlarında kalabalık koğuş sistemi yerine çağdaş oda sistemine uygun projeler geliştirilerek özellikle nüfusun yoğun olduğu şehirlerde bu projelerin uygulamaya geçirilmesiyle kampüs şeklindeki yapılanmalara yer verilmiş olup bu kapsamda Silivri, Maltepe, Tekirdağ, Kocaeli, İzmir/Aliağa, Kayseri, Şanlıurfa, Hatay, Elazığ, Van, Tarsus ve Diyarbakır Ceza İnfaz Kurumları Kampüsleri faaliyete geçirilmiştir.

Yeni inşa edilen tüm ceza infaz kurumlarında; yemekhane, arıtma tesisi, iş atölyesi, alışveriş merkezi, okul, kreş, spor alanları gibi üniteler oluşturulmuş, özellikle sağlık ve yemek ihtiyacının karşılanması amacıyla nitelikli personel alımı gerçekleştirilmiştir. Yeni geliştirilen çocuk kapalı ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevi projelerinde kapasite düşürülerek, her çocuğa geceleri içeriden kapısını kilitleyeceği şekilde tek kişilik oda düzenlemesi yapılmıştır.

II- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri, idarî denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri, sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları, yine, 6701 sayılı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri, uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adli ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

Öte yandan, tüm bu denetim mekanizmaları dışında insan haklarına yönelik şikâyetlerin üzerine kararlılıkla gitmek ve gereğini yapmak amacıyla 15 Temmuz sonrasındaki süreçte ceza infaz kurumlarında kötü muamele ve işkenceye dair medyada yer alan iddiaları takip etmek üzere Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde özel bir birim oluşturulmuştur. Söz konusu birim, medyada yer alan her türlü haber ve yorumu titizlikle takip edip internet üzerinden vatandaşların şikâyetlerini almaktadır. Tüm iddialar bu birim tarafından ivedi bir şekilde incelenip sonucu da kamuoyuna açıklanmaktadır.

III- Arama, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "Arama" kenar başlıklı 36. ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin, "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" kenar başlıklı 34. maddesinde düzenlenmiştir.

Arama hükümlerini düzenleyen ceza infaz mevzuatımız, Ülkemizin taraf olduğu sözleşmeler ve uluslararası düzenlemeler dikkate alınmak suretiyle hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006) 2 sayılı Tavsiye Kararının "Arama ve Kontroller" başlığını taşıyan 54. maddesinde, görevlilerin arama yaparken uyacakları detaylı prosedürlerin olması, arama yapılacak hallerin ve arama şekillerinin ulusal mevzuatta düzenlenmesi, aranan kişilerin küçük düşürülmemesi, aramanın hemcins olan görevliler tarafından yapılması gibi hususlara yer verilmiştir. Yönetmeliğin 34. maddesinde yer alan düzenleme de söz konusu Tavsiye Kararındaki hükümler ile paralellik arz etmektedir.

Aramanın amacı, kurumda bulundurulması yasak olan eşya ve kanunla yasaklanan uyuşturucu maddelerin yanı sıra telefon ve sim kartı gibi haberleşme araçlarının ceza infaz kurumuna girişini önlemek ayrıca bıçak ve jilet gibi kesici ve bereleyici aletlerin kuruma

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

girişinin önüne geçmektir. Ayrıca, terör örgütlerinin dışarıyla olan bağlantılarını kesmek için eğitim dökümanları, her türlü haberleşme evrak ve belgelerinin kuruma girişinin engellenmesi hedeflenmektedir.

Bu çerçevede insan onuruna saygı esaslı doğrultusunda yapılan aramalar, kurumların güvenliğinin sağlanabilmesi için tedbir amaçlı gerçekleştirilmekte olup, herhangi bir keyfi uygulama söz konusu değildir.

IV- A) Süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 62. maddesinde düzenlenmiş olup, maddenin birinci fıkrasında hükümlünün, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla süreli ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahip olduğu; ikinci fıkrasında resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınların, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verileceği; eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitaplarının denetime tâbi tutulamayacağı; üçüncü fıkrasında kurum disiplini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayının hükümlüye verilmeyeceği; dördüncü fıkrasında ilan ve reklamın geçici süreyle kesilmesi hâli dışında Basın İlan Kurumu aracılığıyla resmî ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazetelerin, ceza infaz kurumuna kabul edilmeyeceği, yabancı dilde yayımlanmış gazete ve dergilerin ceza infaz kurumuna kabul edilmesinde Adalet Bakanlığının yetkili olduğu, hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Hükümlü ve tutukluların odalarında bir defada bulundurabilecekleri kitap sayısı ile ilgili olarak, ceza infaz kurumu eğitim kurulları tarafından, 5275 sayılı Kanununun 35. maddesi, Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkındaki Yönetmeliğin 8. maddesi, Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesinin 10, 11, 12 ve 30. maddeleri uyarınca uygulama yapılmakta olup, ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların odalarında bulundurabilecekleri kitap sayısı ile ilgili herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır.

Ancak, özellikle mevcudu kalabalık ceza infaz kurumlarında, odalardaki düzensizliğin, bulundurulması yasak eşyaların ve örgütsel dökümanların saklanması, aramalar sırasında yaşanabilecek olumsuzlukların ve oda yakma olaylarında kitap ve dökümanların kullanılmasının önlenmesi amacıyla Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesinin 30. maddesinde yer alan "Verilecek yayın sayısı, kütüphane ve kitaplık hizmetlerini aksatmayacak, oda veya koğu düzenini bozmayacak şekilde, oda veya koğuştaki hükümlü ve tutuklu mevcudu ile kütüphane veya kitaplıkta bulunan yayın sayısı dikkate alınarak eğitim kurulu kararıyla belirlenir" hükmü uyarınca Eğitim Kurulu Başkanlığınca alınan kararlar hükümlü ve tutukluların odalarında bulundurabilecekleri kitap sayısında sınırlamaya gidilebilmektedir.

V- 22/01/2007 tarihli ve 45/1 Nolu "Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler" konulu Genelgenin Ortak Etkinlikler başlığını taşıyan Üçüncü Bölümünde, ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların ortak alan etkinliklerinden yararlanma esasları düzenlenmiştir. Genelgenin Üçüncü Bölümünün 13. maddesinde, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, kurumun fizikî yapısı, kapasitesi, ziyaretçi sayısı ve hükümlü ve tutuklu suç profili gibi hususlar da dikkate alınarak

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

idare ve g¼zlem kurulu tarafından belirlenen istekli h¼k¼ml¼ ve tutukluların, 10 kişiyi aşmayacak gruplar h¼linde ve idarenin g¼zetiminde, açık g¼r¼ř alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak ¼zere sohbet amacıyla bir araya getirilebileceklerine; bu faaliyetin hafta içinde açık g¼r¼ř, avukat ve ziyaretçi g¼r¼řlerini aksatmayacak şekilde yaptırılacağına ilişkin h¼k¼m herhangi bir ayırım yapılmaksızın uygulanmaktadır.

VI- Kahramanmarař Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 04/02/2020 tarihli cevapta;

T¼rkođlu 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yapılan aramaların mevzuat çerçevesinde ve insan onuruna saygı ilkesi esas alınarak gerçekleştirildiği, Kurumda barındırılan h¼k¼ml¼ ve tutukluların sosyal ve k¼lt¼rel aktiviteler ile s¼reli ve s¼resiz yayınlardan faydalandırıldıkları, soru ¼nergesinde bahsi geçen h¼k¼ml¼ ve tutuklulara işkence ve k¼t¼ muamele uygulandığı ve çıplak aramaya tabi tutuldukları y¼n¼ndeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı,

Bildirilmiřtir.

Bilgilerinize sunulur.

Abdulhamit G¼L
Bakan

